



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового
проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської
міської ради
02.01.2025**

м. Чернігів, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.01.2025 групою НПМ здійснено відвідування Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Гиря Марина Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шумна Лариса Петрівна, представник Уповноваженого у Чернігівській області;

Гавриль Олена Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Козацька, 27, м. Новгород-Сіверський, Чернігівська обл., 16000.

Керівництво:

Гончаренко Сергій Володимирович, директор Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Деркач Наталія Миколаївна, завідувач Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Відділення є структурним підрозділом і функціонує у складі Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Відповідно до Положення про Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради (далі – Відділення, Заклад), затвердженого наказом директора Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради (далі – ЦНСП) від 31.07.2023 № 703/34 Відділення є структурним підрозділом і функціонує у складі Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради.

Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання ЦНСП утворюється для обслуговування не менш як 10 і не більш як 30 одиноких громадян. До Відділення на постійне або тимчасове проживання приймаються: особи похилого віку; особи з інвалідністю (які досягли 18-річного віку); хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які відповідно до висновку

лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг та утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Заклад розрахований на проживання 25 осіб. На день відвідування у Відділенні проживало 28 осіб, з них: 6 осіб з інвалідністю, 1 особа з числа внутрішньо переміщених осіб, 2 – ліжкових хворих.

За 2024 рік у Відділенні померло 7 осіб (причиною смерті здебільшого встановлено хронічна серцева недостатність).

Діяльність Відділення забезпечують 13 працівників. Обслуговування отримувачів соціальної послуги відповідно до штатного розпису здійснюють, зокрема: завідувач Відділенням – 1 шт. од; сестра медична – 2 шт. од; молодша медична сестра з догляду за хворими – 4 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 0,5 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка-ванниця) – 1 шт. од.; сестра-господиня – 1 шт. од.; кухар – 2 шт. од.; підсобний робітник – 1 шт. од. та машиніст по прибиранню та ремонту спецодягу – 0,5 шт. од.

Заклад розташований в одноповерховій будівлі, яка включає в себе 7 житлових кімнат, їдальню, медичний кабінет, ізолятор, дві кімнати для відпочинку. В окремій будівлі розташовані харчоблок та складські приміщення. Територія Закладу доглянута, облаштована лавками для відпочинку на свіжому повітрі. Підопічні вільно пересуваються територією Закладу, а також мають можливість здійснювати самостійні прогулянки за межами Відділення.

Під час відвідування встановлено, що для отримувачів соціальної послуги створено належні умови проживання. Підопічні забезпечені чистою постільною та натільною білизною, панує домашня атмосфера.

Працівники Закладу проводять належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування.

Житловий корпус має три входи, один з яких облаштований пандусом, також обладнаний системою водопостачання та водовідведення, є бойлер для підігріву води, опалення забезпечується потужностями власної котельні.

Отримувачі соціальної послуги проживають у кімнатах від двох до п'яти осіб. Жінки і чоловіки проживають окремо. З кожним з підопічних укладено договір про надання соціальних послуг

Зі слів адміністрації Закладу постільну білизну та рушники замінюють раз на тиждень. На нічне чергування у Відділенні з отримувачами соціальної послуги залишається молодша медична сестра.

У житлових кімнатах Закладу оптимальний температурний режим, природне та штучне освітлення задовільне.

У Відділенні організовано чотириразове харчування, середня вартість якого для однієї особи на день складає 69,56 грн.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба (фото 1).

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» усіма отримувачами соціальної послуги укладено (підписано) декларації з лікарем, який надає первинну медичну допомогу. Витрати Закладу на медикаменти на одну особу на день складають 20,60 грн.

З Комунальним некомерційним підприємством «Новгород-Сіверська центральна міська лікарня» укладено договір про надання медичних послуг.

Будівля Відділення обладнана пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування. Вікна Закладу не заґратовані, наявні затверджені схеми евакуації.

Для підопічних організовуються різноманітні дозвіллеві заходи, які проводяться в залі для відпочинку (фото 2), зокрема такі як:

- привітання отримувачів соціальної послуги з днем народження;
- проводяться концертні програми.

За домовленістю з психологом-волонтером проводяться зустрічі з підопічними з метою їх соціально-психологічної підтримки. Також підопічні читають книги, журнали, які їм працівники приносять з місцевої бібліотеки, за бажанням грають в доміно та шахи.

У кожній житловій кімнаті – наявні ємності з питною водою (фото 9). У холі та в кімнаті для відпочинку наявні телевізори для спільного перегляду телепередач (фото 10).

У Відділенні наявний стенд, на якому зазначена інформація про права і обов'язки отримувачів соціальної послуги. Розміщений також стенд з інформацією про національну гарячу лінію для отримувачів соціальної послуги, адреси та телефони посадових осіб (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) та гарячих ліній, на які вони можуть звертатись у разі порушення їх прав та інтересів.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з усіма отримувачами соціальної послуги, а також ознайомилась з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянула житлові та допоміжні приміщення. У Закладі панує доброзичлива атмосфера. Зовнішній вигляд підопічних охайний.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило. Також мешканці Відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 13.06.2023, за результатами якого виявлено порушення прав підопічних:

на охорону здоров'я та медичне забезпечення;

на гідні умови тримання;

на порушення прав осіб з інвалідністю;

на життя та безпеку підопічних в умовах воєнного стану;

на порушення права на захист.

За результатами попереднього відвідування НПМ Закладу вносились такі рекомендації щодо дотримання прав підопічних та діяльності закладу, а саме:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації

1.1. Вжити заходів контролю та нагляду за додержанням законодавства про охорону здоров'я у діяльності Закладу, організувати та провести оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування підопічному Д.

2. Новгород-Сіверській міській раді Чернігівської області

2.1. Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних.

2.2. Вжити заходів стосовно виділення фінансування на облаштування території Відділення територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) для зручності маломобільних підопічних та облаштування укриття.

3. Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради

3.1. Вжити невідкладних заходів до усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у Відділенні, на медичну допомогу та належні умови утримання.

3.2. Вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики.

3.3. Забезпечити отримання підопічними індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю.

3.4. Забезпечити дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

3.5. Внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу та інших осіб пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання; розмістити на стендах актуальну інформацію про права підопічних, а також адреси та номери телефонів гарячих ліній організацій та посадових осіб, а також контактні телефони Уповноваженого Верховної Ради України з прав

людини, регіонального представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернігівській області.

3.6. Внести зміни до положення про Відділення, затверджене наказом директора Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради від 15.12.2020 № 166/34.

3.7. Покращити організацію культурно-дозвіллевих заходів для підопічних. Зазначені рекомендації були частково виконані за попередній період.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

1. Групою НПМ встановлено порушення норм житлової площі на одну особу, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007). Відповідно до підпункту 6.1.1.2 пункту 6.1. ДБН В.2.2.-18:2007 площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб з інвалідністю, що пересуваються на кріслах колісних приймаються з розрахунку не менше відповідно 8 м² і 10 м² на людину, але не менше 10 м² і 12 м² – в одномісних. Площі житлових кімнат у відділенні для лежачих хворих приймаються з розрахунку не менше 8 м² на людину, але не менше 9 м² – в одномісних. Наприклад, площа кімнати № 7 становить 13,8 м², а сама кімната розрахована на проживання 4 осіб (в кімнаті наявні 4 ліжка). Відтак на одну особу припадає 3,45 м². Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (фото 3, 4, 5).

2. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, а саме: приліжкових тумб, стільців за кількістю місць. Порушення норм площі на одну особу унеможлиблює розташування в житлових кімнатах відповідної Мінімальним нормам кількості твердого інвентарю.

3. Житлові кімнати не обладнано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

4. У Закладі наявна карантинна кімната для спостереження за новоприбулими підопічними протягом 14 днів для виявлення проявів гострих інфекційних хвороб та запобігання їх розповсюдженню серед мешканців закладу. Проте в карантинній кімнаті відсутня вбиральня та ванна з душем, що не

відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (фото 6).

5. У морозильних камерах на складі виявлено порушення правил товарного сусідства продуктів харчування, що може призвести до перехресного забруднення продуктів харчування та втрати їх якості. Так, свіжоморожена риба зберігалась разом із маслом солодковершковим; м'ясо із сиром кисломолочним.

Майже всі продукти, які зберігались у морозильній камері не простікеровані, у зв'язку з чим не можна визначити термін придатності даних продуктів (фото 7, 8, 9).

У холодильнику на харчоблоці варене м'ясо зберігалось у відкритому посуді без належного захисного обгорткування, що суперечить дотриманню санітарно-гігієнічних норм і є загрозливим для здоров'я отримувачів соціальної послуги (фото 10).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

6. Пунктом 2 Розділу VIII Наказу Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 «Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності» визначено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Водночас житлові кімнати для двох і більше осіб не облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур ліжковим хворим підопічним. Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

7. У порушення статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» заходи з реабілітації осіб з інвалідністю у Відділенні не проводяться. Зокрема, під час відвідування виявлено, що у Закладі проживають 6 осіб з інвалідністю, із них в особовій справі підопічної Г. відсутня оформлена Індивідуальна програма реабілітації (далі – ІПР).

Відповідно до п. 2.7.9 Порядку складання форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда», контроль за виконанням ІПР здійснюється не рідше одного разу на два роки, а підведення підсумків про виконання ІПР здійснюють медико-соціальна експертна комісія при черговому

складанні ППР та/або при черговому огляді особи з інвалідністю та дають рекомендації щодо подальшої реабілітації.

8. Два входи будівлі Закладу облаштовані дерев'яними сходами, на одних з яких стерлися попереджувальні контрастні смуги. Також в приміщеннях Закладу наявні високі дверні пороги; що ускладнюють пересування підопічним, які відносяться до маломобільних груп населення; у коридорах відсутні поручні та інші пристосування для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку, що порушує вимоги ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (фото 11).

Порушення права на життя та безпеку підопічних в умовах воєнного стану (стаття 11 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 3 Конституції України, Закон України «Про правовий режим в умовах воєнного стану»).

У Закладі наявне протирадіаційне укриття, яке розраховане на перебування 100 осіб. Згідно з Актом оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту від 15.11.2024, складеного комісією створеною розпорядженням голови Новгород-Сіверської міської ради № 81-ОД від 04.08.2023, укриття оцінено як обмежено готове для використання за призначенням.

Захисну споруду рекомендовано привести у готовність до використання за призначенням шляхом дооблаштування: приміщення укриття потребує додаткового облаштування для забезпечення потреб маломобільних груп населення та оснащення відповідними пристосуваннями для їх комфортного перебування (фото 12).

Окрім того, захисна споруда не обладнана системою протипожежного захисту (системою пожежної сигналізації), не забезпечено водою в достатній кількості та продуктами харчування відповідно до законодавства.

Під час повітряної тривоги підопічні не користуються укриттям, використовують правило двох стін.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації:

1.1. Вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду.

2. Новгород-Сіверській міській раді Чернігівської області:

2.1. Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання отримувачів соціальних послуг.

2.2. Вжити заходів стосовно виділення фінансування на облаштування укриття для зручності маломобільних підопічних.

3. Центру надання соціальних послуг Новгород-Сіверської міської ради:

3.1. Вжити невідкладних заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у Закладі.

3.2. Забезпечити дотримання норм житлової площі на одну особу відповідно до чинного законодавства.

3.3. Забезпечити належне зберігання продуктів у холодильнику та морозильних камерах.

3.4. Обладнати карантинну кімнату відповідно до вимог чинного законодавства.

3.5. Обладнати житлові кімнати кнопками виклику персоналу.

3.6. Забезпечити отримання підопічній Г. індивідуальної програми реабілітації.

3.7. Здійснити маркування сходів до будівлі.

3.8. Дообладнати укриття відповідно до вимог чинного законодавства.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі
регіональних представництв**



Марина ГИРЯ

Фотоматеріали

Фото 1



Фото 2



Фото 3



Фото 4



Фото 5



Фото 6



Фото 7

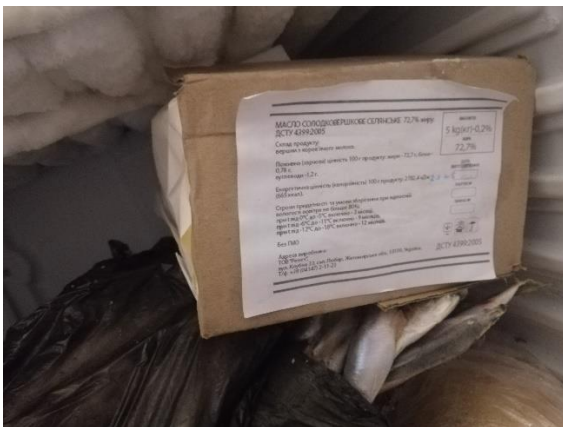


Фото 8



Φοτο 9



Φοτο 10



Φοτο 11



Φοτο 12

